

Met de Flandriaboot naar Troje

THEATER

Van onze medewerkster

Elke Van Campenhout

04/07/2003

ANTWERPEN -- Theatergroep Skagen sprak de Noorse schrijver Finn Iunker aan voor *tkofschip & tfokschaap*. Hij baseerde zich daarvoor op *Iphigeneia* van Euripides en op de *Ilias* van Homeros.

Skagen vaart zijn publiek met een Flandriaboot naar een locatie in openlucht. De reis neemt een uur in beslag. In die tijd doemen in de verbeelding Aulis en Troje op uit de geschiedenis. Op de oever aan de overkant suggereert de industriële site de bedrijvigheid van de oorlogsindustrie. De gestrande schepen doen denken aan de inertie van de Griekse wraakactie.

De versie van Finn Iunker is tegelijk cynisch en poëtisch. Het verhaal wordt ingeleid door een alwetende verteller. Die voorspelt niet alleen wat gaat komen, maar plaatst het gebeuren ook in een historisch kader. Later trekt hij behoorlijk wat tijd uit om de etymologie van Helena onder de aandacht te brengen. Ook de andere personages permitteren zich regelmatig een uitstapje uit het verhaal.

Er worden rollen toegevoegd die de oorspronkelijke tekst in een nieuw kader plaatsen. Zo is er de irrelevante en trieste figuur Sosias, die de uitvinder van het schaakspel zou zijn en zestien jaar huilend aan de oevers van de Nijl doorbracht. Twee sexy meisjes uit Kolchis komen de Griekse soldaten versieren en spelen *en passant* ook nog even de rol van het koor.

Wat ontstaat is een verhaal over de economie van de oorlog, een optelling van winst en verlies, van activa en passiva. Het is het verhaal van de oorlog als hartslag van de geschiedenis, die bij elke stap zichzelf herschrijft. In de versie van Iunker is er geen plaats voor helden, enkel voor een onlesbare zucht naar roem en de meedogenloze logica van de strategie.

Tegelijkertijd is de tekst erg humoristisch, bij momenten op het burleske af. Patroclos is een meelijwekkende, afgewezen minnaar die wordt geofferd aan de oorlogsmachine. Neoptolemos is een halfzachte manager die in een redevoering de regels van het oorlogsspel uiteenzet.

De gevarieerdheid in de tekst en de speelstijl geven de voorstelling haar vaart. Van Aulis naar Troje, naar Egypte en weer terug, het gebeurt allemaal moeiteloos in het kader van dit prachtige eiland, ook al verzinken de gestalten van de acteurs soms in het niets tegen het imposante decor van water en hemel.

Hoewel de boottocht en het heerlijke eten aan boord een surplus zijn, is het uiteindelijk toch de voorstelling waar het om draait. En die is het uurtje varen zeker waard.

- **Skagen** speelt „tkofschip & tfokschaap“. Tot 20 juli op locatie, vertrek aan het Steen in Antwerpen. Inlichtingen 03-226.22.75 of www.skagen.be.

skagen brengt euripides-bewerking van noor finn iunker op zomer van antwerpen

Antwerpen

Van onze verslaggever

Jan De Smet

Spelerscollectief **SKaGeN** had de eer de toneelzomer van Antwerpen te openen. Het deed dat met twee tragedies van de Noorse toneelauteur Finn Iunker, die de stof daarvoor haalde bij Euripides. De voorstelling vertrekt eigenlijk aan het vernieuwde Steenpontoon. Vandaar zet de Flandria koers naar een geheime plek. Niets beter om een publiek in de juiste stemming te brengen voor oude tragedies dan een partijtje schransen op een rivierboot. Een avond met een hoog schoolreisgehalte, groeit zo toch uit tot een boeiende theaterervaring.

Finn Iunker (°1969) had Euripides' Iphigeneia in Aulis vroeger al bewerkt. In opdracht van **SKaGeN** herschreef hij dit jaar ook diens Helena. Het tweeluik wordt onder de naam tkofschip & tfokschaap als openluchtvoorstelling bij valavond gebracht. De vredigheid van de locatie wordt brutaal verstoord als de enorme kubus op scène wordt opengeklapt en een bloederig tafereel zich openbaart: legeraanvoerder Agamemnon heeft net zijn dochter Iphigeneia de keel overgesneden. Zij werd aan de godin Artemis geofferd in ruil voor een gunstige wind richting Troje. Die stad moet in de as, want Helena, de vrouw van zijn broer Menelaos, ging er vandoor met de Trojaan Paris.

Om Iunkers versie van de intrige te volgen, kom je met dat beetje mythologische voorkennis toe. De doorgedreven vereenvoudiging van de handeling resulteert in een heldere voorstelling. Retoriek ruimt plaats voor een laconieke spelwijze en een zeggingswijze die heel direct is, op het lapidair af. Met gereserveerde ironie worden de changementen door een voice-over aangekondigd. Samen met de inkleuring van de personages zorgt dat voor komische dialogen en situaties. Achilles in metaalgrijs motopak en cowboylaarsjes, tokkelend op zijn gitaar, is in al zijn kalverachtigheid hilarisch. Ook het koor werkt op de lachspieren: twee synchroon sprekende mannen in jurkjes die op de catwalk van de Miss Albanië-verkiezing anno 1950 furore maakten.

Ondanks de Monty Python-ingrediënten en de vrije invulling van de personages lopen de spelers zichzelf niet voorbij. Via een radslag in hun spel voeren ze de toeschouwers telkens terug naar de essentie: de noodlottige gevolgen van blinde ambitie die elke zin voor nuanceren doet verliezen.

Na de onderbreking krijgen we in Helena te zien waartoe die monomanie heeft geleid. Tien jaar en duizenden doden later blijkt dat strijd werd geleverd voor een schim, want de ware Helena bevond zich niet in de stad die de Grieken al die tijd belegeren, maar in Egypte. Als Helena in hun kamp opduikt, is er op de keper beschouwd geen reden meer om oorlog te voeren. Niet zo voor de haviken. Die schuiven de "ethische brol" aan de kant en vinden een oplossing die past binnen de logica van hun bloeddorstigheid. Kruiddamp vult onze neuzen.

Was Iphigeneia komisch, dit tweede deel gaat nog een stap verder en komt dichtbij de pure kolder. De held Ajax is een "schapenneuker" met een drankprobleem en Achilles, alias Achi, beoefent de Griekse beginselen. Waar Iunker de strakke compositie van de originele versie verlaat, verliest zijn stuk cohesie. Het is wachten tot het einde voor het weer een vuist kan maken.

WAT: tkofschip & tfokschaap, Finn Iunkers Iphigeneia- en Helena-bewerkingen van Euripides WIE: **SKaGeN** WAAR en WANNEER: in het kader van Zomer van Antwerpen (alle voorstellingen uitverkocht), tijdens de Gentse Feesten, van 23 tot 28 juli reserveren via 09/223.00.00 of info@nieuwpoorttheater.org ONS OORDEEL: een modernisering die een verrijking is en humoristisch op de koop toe. Een uitschieter.

theater